

نومرو : ۸۷

اداره خانه

ایستانبول ، جفال اوغلنده

دائرة اجتهادده

“ Idjtihad ” Constantinople

دوردنجی سنه

اجتهاد

۲ کانون ثانی ۱۳۲۹

آبونه

سنه لك آلتی آیلق

تورکیا ایچین ۵۴ غروش ۳۰ غروش

ممالك اجنبیه ایچین ۱۵ فرانق ۸ فرانق

نسخه سی ۵۰ یاره به

حریت فکریه یه خادم

پنجشنبه کونلری چیقار اجتماعی ، ادبی مجموعه

مدیر مرخص : الهمی صفا

و تصور ایچون مشهور (سیروس) ك قومانداسنده اسكى
 یونانی استیلا اقوامی تصویر ایدن قلمه احتیاج وار ..
 بونلرك اوته كیلردن فرقی شبهه سز آلات جدیده حربیه-
 لریه خاکی - لباسلری در . بو تصویر ایلدیكم عروق
 منظم تورك عسکرینی تشکیل ایدیور ..
 بونلره استقلاللری ایچون رایت هلاک آلتنده
 طرلانان اولاد صحرایی ده علاوه ایدرسه كز درجه تنوع
 اقوامی اكلارسكز .. آتله ، مرکبلره ، دوهلره راكباً
 و بعضیلری ماشیاً مختلف كونلك مسافهلردن هر كون ،
 هر ساعت ، فوج فوج ، آقین آقین میدان حربیه سیل
 خروشان كبی شتابان اولیورلر .. طرابلسدن ، تونسندن ،
 جزایردن ، فزانندن ، حتی فاسدن بیله عربان وار .. سودانلیلر ،
 زنجیلر ، سیالری توزدن كونلشدن كموش لشمش ، عضلی
 وجودی ، پارلاق كوزلی بدوی سواریلری ایتالیانلری ،
 ساحلله صیقمش ، خراب پورتقال و خرما باغچه لرنده
 شبخونلریله خرپالایه خرپالایه توركلره یارديم ایدیورلر ..
 مترجمی : دروختور اورخان رضا

استانبول و شهرامینی جمیل پاشا

شهرامینی جمیل پاشانك استانبولی بر شهر ، و استانبول
 خلقنی مدنی بر جمعیت حاله صووق ایچون صرف ایتمكه
 اولدیغی همت و غیرت طوغریسی هر تقدیرك فوقنده در .
 بونی آكلامق و تقدیر ایتك ایچون ، مزیات انسانیه دن
 اولان اكلامق و تقدیر ایتك خاصه سنك انسانده موجود
 اولمسی ، اكلاماق و تقدیر ایتماك ایچون ده انسانك
 اومزیات بشریه مالک اولماسی لازمكلیر . انسانك دیگر
 مزایا سندن بری ده ، منافع و مضراتی لایقيله احاطه
 و تعیین ایده مدیكی خصوصات ملیه حقنده ، بیان فكر
 و مطالعه دن اجترایه سیدر . علی الخصوص بوفكر و مطالعه
 حقیقت شكلنی آلمده اولان برشیك علیهنده ایسه ،
 بون افكار و مطالعات ابتداییه سنی كندیته خصر ایده رك ،

۱ - صحت دیدك ، چونكه جاده لر كنیش اولورسه ،
 نه ولر ، دائماً پاك هوا ، بول كونش وضیا آلیر ، معلوم یاه

بوتشبدن طولای قیلبزنده جمیل پاشا حضر تلرینه قارشى
برحس شکران و محمدي طویلیدرلر . ای استانبول خلقی !
ای دوشونکیز ، بو کیفیت اختیارلره طوغریدن طوغرییه
برمنفعت تقدیه تأمین ایتمز ایسه ده اولادیکنزک بوتشبدن
نهرجهلره قدر مستفید اوله جقلرینی تخطر ایدره ک جمیل
پاشا حضر تلرینه امور مأموره خیریه سنده هر جهته ظاهر
اولکنز .

۳ — اعتبار ملی جلب و احیاسی دیدک ، بالذک
کندی نهوینی تنظیم ایدمه یین بر آدم ، دیگرلرک نهولری
نصل تنظیم ایدمه ییلیر؟ کندی ، دکانی حسن اداره ایدمه یین
برکیمسه ، مغازه لرینی مکمللاً اداره ایدنلره نصل حکم
ایدمه ییلیر؟ بناء علیه کندی پای تحتی تنظیم ایدمه ییان برملک
دیگر شهر ، قصبه و کویلری نه حالده بولنور؟ انکلتزده
امور داخلیه خدمته تعین اولنه جق بر مأمورک اوله
نه نده کی انتظام و مکملیت اداریه نظر دفته آلینیر . اگر
اونامز دک اداره و انتظامده نقصانی مشهود اولور ایسه ،
خدمت دولتک اودرلوسی کنديسنه ویریه مز .

بو کیفیت الیوم اور و پاده دستور اولاراق قبول اولنمشدر ،
کندی خانمز یاخود مغازه مز اولان استانبول شهرینک
بومردارلغی و غیر منظم لغنی کورن بر فرنگ بزم کردستانه
منتظم براداره و تمیز و مکمل شهرلر و کویلر تأسیس
ایدمه ییله حکمز نصل قناعت کتیرر؟ آینه سی ایشدر
کیشینک لافه باقیلماز . اویله ایسه هر کسدن اول استانبولده کی
کندی ایشمز بر کره باقهرق کندی کنديمز اوتانمالی یز ،
هرکسک ارزوسی ، بزمده سائر ملتیر کی دیگرلرینک
مظهر تحسینی اولوق یولنده اولدینی حالده ، بوکا کسب
استحقاق ایتدی کمزی کوستره جک هراثر خیری عقیم
براقعه اولانجه قوت و غیر تمزله قوشیورز . بوکی غیر
منطقی و غیر معقول احوال ، اولجه ملتده موجود دکل
ایدی . قریماً حصوله کتیرلش اولان آثار اثبات
ایدیور که وقیله ، حتی اوقومه یازمه ییله شیمدیکی قدر
جوق اولمدينی زمانلرده ملت دهها معقول دهها منطقی

«کونش کیرمیان نهودن حکیم چیقماز» دیرلر . جمیل پاشا
حضر تلری بو خصوصده بر درجهیه قدر منسوب اولدینی
صنفک منفعت تقدیه و کسبیه سنده مغایرده حرکت ایتمکده در .
جاده لر کنیش اولورسه ، اورالرده مکمل لغملر یاییلیر ،
وبویه جه خلق قازورات قویوسی اوزرنده اوطور مقدن
قورتولور ، ورم تیفوسی وسائر بر جوق مهلک خسته .
قلردن دخی محفوظ اولور . استانبول اهالیسی یالکیز
بو خصوصاتدن طولای جمیل پاشا حضر تلرینه متدار
ومدیون شکران اوله رق ، کمال صحت و عافیتله پک جوق
سنه لر شهر امینلککنده قالمه سنده دعا ایتمیدرلر . چونکه
عکسی نانکورلک و احمقلق اولور .

۲ — دفع مضرت دیدک ، چونکه جاده لر کنیش
و منتظم اولورسه صو بورولری (قومپانیه صوینی) کنیش
وبول صو نقل ایدر صورته یاییلیر ، بو حالده بر حریق
ظهورنده کندی واسطه محرکه سیله یا نغین رینه ، ییلدیرم
سرعتیله یتشه جک بخارلی یاخود الکتریقی یاخود موتورلی
طولومبه لر ، یانان بنایی ایکی اوچ دقیقه ظرفنده بردن حاطه
و آتشی صویه غرق ایدر . بوندن بشقه آتشی یکریمی الی
قرق متره لک بر جاده یی ، ایکی الی اون متره لک سواقعی
آتلا دینی کی قولایجه آنلایه ماز . آتلاسه ییله ، هر حریق
منفرد بر حالده قالیر ، و بر طاقم کوچک مفرزه لرده آیرلش
دشمن قوتی کی سهولته محو و اطفا اولنه ییلیر . بو حالک
یالکیز باشنه ، استانبولده خانه سی یا نغله جگری کباب
اولمشلره بر قدح بوزلی لیمناطه رینه کچمه سی لازمکیر .
استانبولک ، یا نغینه معروض قالش اولغله نه روت غائب
ایتدیکنی بر کره دوشونوب حساب ایتدیکنی ؟
لوندرنک الک مهم غزته لرندن بری بر کره : « اگر استانبول
حریق معروض قالماش اولسه ایدی شیمدی اوراده
هرئو مرمر و سوما کیدن انشا اولمش بولنور ایدی » ،
دیشدر . هیچ دکسه بر قارلی قیش کیجه سی حریقنده
خانه سی یا نهرق اشیاسیله برابر جوار بوستانلرک برنده
تابصباح آجیقده قار آتنده قالش اولنلر اولسون ،

ايتدكلرينى انسان بر كره دوشونورايسه بزم شمدى به قدر بوطاش وساير آثار باقىء سالفه حنقه كوسترديكمز لاقيدى به باقىله جق اولورسه آنجق مدنيت دينلن او سعادت بشريه ايله قطعياً علاقه دار اولمديغمزه حكيم اولنور. فرنكلرده بويله ياييورلر ، بويله دييورلر ، او كتابلر « هيودروم » و « بالاتيوم ساقروم » ك احتشام وعظمت مدنيه سنى يازدقدن صكره ، قارلرينك نظردقتى او محللك دونكى يعنى حريقدن اولكى حالنه جلب ايديورلر . اونى ده لايق اولديغى درجه ده الفاظ مستكرهه وتلعيه ايله تعريف وتفصيل ايتدكدن وبيزانس مدنيتى ايله ترك مدنيتى مقايسه ايتدكدن صكره بزم بورالر صاحب اولمايه مستحق اولماديغمزه وبويله دنيا نك وطبيعتك مستثنا بر موقعنده وخصوصاً زمان قديمده اويله بير مدنيت مهدي اولمش يرلرده طورمايه او طورمايه ، لايق اولمديغمزه حكيم ايديورلر . بعض محررلر بزرگ بورالردن طرد و دفع ايديله منر ايچون آوروپا افكار عموميه سنك قراريني طلب ودعوت ايديورلر . جميل پاشا حضرتلرى بورالرينى بوكون تطهير ايتمكه هيچ دكسه ملقى بويله براتهامدن ، اويله بر حاكمدن قورتارمش اوليور . نه بيوك خدمت ونه عالى بر حركت . فقط تقدير ايدى جك وقوف ومعلومات ايستر .

چكن محاربات اثناسنده يازم بر مغلوبيتمز اوزرينه بتون او . ازده كل يالكزادر نه بي حتى استانبولى ييله چوق كورد و بورالردن دفع اولوب كيتمه مزى ارزوايتدكلرينى علناً سويلمكه باشلاديلر وتكميل حركتريله كوسترديلر . حتى بونى تركيه نك اك بويوك دوستى كى كورينتلر بيله التزام ايتديلر . اوروپا ليلرك بورارزوو حركترينى بز « مغلوبك دوستى » اولماز جمله وفكرى ايله تفسير ايتدك ، كه بو هيچ ده طوغرى دكلدر . اوروپا نك اوفكر و حركته باشليجه سبب ، بزم بورالرده ياشامغه واقامت ايتمكه لايق اولديغمزى اثبات ايدى جك آثار مدنيت كوسترمه مش اولديغمزدر . فى الحقيقه حريفدن اول اوسلطان احمد ايله اياصوفيه ارمسى نه ايدى ؟ اوصره قهوه لر اوميقروب

حركت ايدرمش . بوسوك زمانلرده بزمه اولدى ؟ كرك فرد كرك جمعيت هر نه به تشبث ايدرسه ، مطلقاً غير معقول صورته باشلايور . برى معقول ومنطقى ونفس الامر موافق بر حركته بولنسه ، بيك كشى اوكا اعتراض ايديوروايشى اى بولمايور . هر ياكش ايش و يا خود حركت اطرافنه يوز بيكلر ايله آدم طوپلاديني حاله ، حقيقت ، سبب ، ريفسز ومكافاتسز قاليور . مملكته ، ملك بوحالى طوغريسي هم پك شايدان تعجب وهمده پك شايدان ناسفدر . چونكه بوكيديشله دنيا ده ترقى دكل بلكه تدنى وسقوط تأمين اولنه بيلير . بزرلر بوكون « صم ، بكم ، عمى فهم لايعلقون » سرينه تماماً مظهر اوله جق بر محروميت كوسترييورز . طبيعت ونفس الامر قارشو اولان بو اعلان حربك پك قنار مغلوبيت ايله نتيجه نه جكي شبهه سزدر . فقط بومغلوبيت مادى اولمقدن زياده معنوى اوله جقدر كه ارتق بوندن صكره صلاح وفلاح ممكن دكلدر .

جميل پاشانك اك بيوك ونامنى الى الابد پايدار ايدى جك انانندن برى دى سلطان احمد جامع شريفى ايله اياصوفيه جامع شريفى آره سنى تطهير وتساويه ايله بريارق حالنه افراغ ايتميسى اولاجقدر . بيزانس تاريخى اوقومش الانلر بورالرك و قتيله هيودروم و بالاتيوم ساقروم ناميله موسوم مى او يونلره وياريشله تخصيص اولنش غايت مهمين وعالى بر محل اولديغى بيليرلر . قسطنطينيه حنقه يازلمش اوروپا كتابلردن هر برينك لاقول بر ثلثى بو « هيودروم » ايله « بالاتيوم ساقروم » ك مزينات واحتشامى تعريفه تخصيص اولونمشدر .

بونده فرنكلرك حق دى واردر . زيرا بوكون اوتزينات واحتشامدن باقى قالمش اولان برتك (اوبه ليسق) يعنى مصردن كتيرله ديكيلى طاش يالكز باشنه بر قيمت واهميت عظيمه وفوق العاده يى حائزدر . بوندن التمش تمش سنه اول انكليز لرك مصردن لوندريه نقل ايتدكلرى بونك كى بر طاش ايچون (اليوم تأمين نهري اوزرنده بر محله مرفوعدر) نه امكلر ونه همتلرونه قادار پاره صرف

— لوحه «۲» —

برقیصیق نوحه .. صوڭ فغان اُلم !
صرعهلر ، صانیکه ، اختلاج عدم ...
احتضار .. ایشته غایه ایجاد !..
عمر مائی ویا زمان سیاه ،
هپسنگ انتهایسی آن مباح ؛
کسیلن بر نفس مآل حیات ...

رجفه : موتک صوغوق لطیفه سیدر ؛
[*] نفخه : صوڭ رجفه نك خفی سسیدر !..
یکئی مقتول !.. کیم ، فقط ، قاتل ؟..
تا گزینک حقیدر حیات ویمات ؛
نوڭجه بخش ایتدی ، شیمدی استرداد !
مجرم بی جزادر عزرائیل

✽

بو ، قنادن بقایه بررؤیا
که تئلر رها بولور گویا !..

۲۶ تشرین ثانی ۱۳۲۸ ایسی برج

معارف دردی !

سیاسیات ایله اقتصادیاتک الاله یورددیکی شوقایتالیم
دورنده آدامه موجودیت ایده بیلیمک ایچین آرتق فکری ،
اجتماعی بر انقلاب کچیرمک لازم کلدیکی و بوانقلاب
فکری بی ده بالخاصه معلملرک همتندن بکله مک ضروری
بولوندیفی آکلاشیلدی . حیات تحصیلیه قوتی اوج منبعدن
آلیر : پروغرام ، کتاب ، معلم . پروغراملر تأمین
مقصده خادم اولاجق صورتده ترتیب ایدلمه مش ایسه
بوفنا یولده کتابلری و معلملری ده برلکده سوروکلر ،
آهنک بوزولور . پروغرام یولنده فقط کتابلر قنا یازیش
[*] بوراده « نفخه » صوڭ نفس معناسنه اولارق مجبوراً
یازیلشدرکه : دوغروبسی « نسيس » ایدی ، فقط

یتاغی کوچک منزله خانهلر نه ایدی ؟ اوئی کورن مدنی
برکوز ، اوزلته قانلانان حقده نه حکم ویریر ؟ بوقاداری
الویرر . ارتق بر آر انصاف ایله دوشونهلم و مملکته خیر
کتیرمکه چالیشانلرک افعاله مانع اولمایهلم .

ملتلر بوکون یالکزار دودونملاری و طوپ و تفنگلریله
یاشامازلر . بلکه درجه مدنیتلری و عالم انسانیته یاردملری
دوقونه جق قدرت علمیه و قیه لریله یاشارلر . برطرفدن
اردومزی و دونمازنی تکمیل و تحکیم ایتدیکمز کی
برطرفدن ده شهر و قصبه لری میز تزیین و وسائط علمیه
و علمیه میز اکمال ایدلم که هرکس بزی مدنیت کریز لکله
و وحشت و بدویته تمایل ایله اتهام ایتمه سونلر .

قاضی کوی ، ۱۴ کانوزاول ، ۳۲۹ ح . ۰ س

تضاد ..

— لوحه «۱» —

بر بوغوق ناله .. اضطراب ولود !..
رعشه ، أوجاع بر پیام وجود ...
کسیلن بر نفس مآل وصال ...
ذوق حار .. التحاق جنسیت !..
صوگرا آلام ایچنده نسویت
کتیر رخا که بی حساب آنسال ...

صیحه : تولید ایچین قادین سسیدر ،
گریه : طفنک حیاته مؤرده سیدر !..

یکئی مخلوق !.. بر کوچوک محکوم !..
بلکه بر عمر نور و سامانه ،
بلکه بر عمر ظلم و خسرانه
تا ازلدن سقوط ایدن معصوم !..

✽

بو ، عدمدن وجوده بررؤیا
که دوغانلر فنا بولور گویا !..